

- ᾧ Ως ἄρ' ἔφαν, πάλλεν δὲ μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ  
 325 ἄψ ὀρόων· Πάριος δὲ θοῶς ἐκ κλῆρος ὄρουσεν.  
 οἱ μὲν ἔπειθ' ἕζοντο κατὰ στίχας, ἦχι ἐκάστω  
 ἵπποι ἀερσίποδες καὶ ποικίλα τεύχεα κεῖτο·  
 αὐτὰρ ὁ γ' ἄμφ' ὥμοισιν ἐδύσετο τεύχεα καλὰ  
 330 δῖος Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠΰκόμοιο.  
 κνημίδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμησιν ἔθηκε  
 καλὰς, ἀργυρεῖσιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·  
 δευτέρων αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν  
 οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος· ἤρμωσε δ' αὐτῷ.  
 335 ἄμφι δ' ἄρ' ὥμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον  
 χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·  
 κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κνέην εὐτυκτον ἔθηκεν  
 ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθε ἔνευεν·  
 εἴλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ὃ οἱ παλάμῃσιν ἀρήρει.  
 340 ὥς δ' αὐτως Μενέλαος ἀρήιος ἔντε' ἔδυνεν.  
 Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἐκάτερθεν ὀμίλου θωρήχθησαν,  
 ἐς μέσσον Τρώων καὶ Ἀχαιῶν ἐστιχόοντο  
 δεινὸν δευρόμενοι· θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας  
 Τρώας θ' ἵπποδάμους καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς.  
 345 καὶ ῥ' ἐγγὺς στήτην διαμετρητῶ ἐνὶ χώρῳ  
 σείοντ' ἐγγείας ἀλλήλοισιν κοτέοντε.  
 πρόσθε δ' Ἀλέξανδρος προῖε δολιχόσκιον ἔγχος,  
 καὶ βάλεν Ἀτρεΐδαν κατ' ἀσπίδα πάντοσ' εἰσὴν,  
 οὐδ' ἔρρηξεν χαλκός, ἀνεγνάμφθη δὲ οἱ αἰχμῇ  
 350 ἀσπίδ' ἐνὶ κρατερῇ· ὃ δὲ δευτέρων ὄρνυτο χαλκῷ.  
 Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἐπενεχόμενος Διὶ πατρί·  
 «Ζεῦ ἄνα, δὸς τείσασθαι ὃ με πρότερος κἀκ' ἔοργε,  
 δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον,  
 ὅφρα τις ἐρρίγησι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων  
 355 ξενοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὃ κεν φιλότῃ παρὰ σῃ»·  
 Ἥ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προῖε δολιχόσκιον ἔγχος,  
 καὶ βάλε Πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσ' εἰσὴν·  
 διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄβριμον ἔγχος,  
 καὶ διὰ θώρηκος πολυδαίδαλον ἠρήρειστο·  
 360 ἀντικρὺ δὲ παρὰ λατάρην διάμνησε χιτῶνα.  
 Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον  
 πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον· ἄμφι δ' ἄρ' αὐτῷ

Ἔτσι ἔλεγον καὶ ὁ μεγαλόσωμος Ἔκτορας μὲ τὴ λαμπρὴ  
 περικεφαλαία τοὺς κούνησε ἔχοντας γυρισμένο τὸ κεφάλι  
 του· καὶ ἀμέσως πῆδησε ὁ κλῆρος τοῦ Ἰαρή. Οἱ ἄλλοι ἔπειτα  
 3 καθίζαν σείρα σείρα, ὅπου βρισκοταν τοῦ καθενὸς τὰ ἐλαφρο-  
 περπατήτα ἄλογα καὶ τὰ σκαλιστά ὄπλα. Ὁ θεῖος τότε Ἀλέ-  
 ξανδρος, ὁ ἀντρας τῆς Ἑλένης μὲ τὰ ὁμορφα μαλλιά, φόρεσε  
 3 στοὺς ὤμους τὰ ὠραῖα του ὄπλα. Πρῶτα ἔβαλε γύρω στὶς  
 κνημεις του ὠραῖες κνημίδες, ποὺ ἐκλείναν μὲ ἀσημένια θηλυ-  
 κωτήρια ἐπάνω στὰ σφυρά· ὕστερα φόρεσε γύρω στὸ στῆ-  
 3 θος τὸ θώρακα τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Λυκάονα· τοῦ ἤρθε ἴσια  
 ἴσια. Ἦρω ἀπ' τοὺς ὤμους του κρέμασε τὸ σπαθὶ του τὸ χάλ-  
 3 κινο, τὸ ἀσημοκάρφωτο, καὶ ἔπειτα τὴν ἀσπίδα του τὴ  
 μεγάλη καὶ δυνατὴ ἐπάνω στὸ δυνατό του κεφάλι ἔβαλε  
 τὴν καλοκαμωμένη περικεφαλαία, μὲ λοφίον ἀπὸ οὐρά ἀλό-  
 3 γου· καὶ τὸ λοφίον ἀπὸ πανω σείονταν ἀπειλητικὰ· πῆρε καὶ  
 τὸ δυνατό δόρυ, ποὺ προσαρμοζόταν καλὰ στὴ φύχτα του.  
 Τὸ ἴδιο καὶ ὁ πολεμικὸς Μενέλαος φοροῦσε τὰ ἄρματα του.  
 3 Ἀφοῦ λοιπὸν ὀπλίστηκαν καθένας στοὺς δικούς του,  
 πῆραν καὶ προχωροῦσαν στὴ μέσῃ τῶν Τρώων καὶ τῶν  
 Ἀχαιῶν, ρίχνοντας ἄγριες ματιές. Κι' οἱ Τρῶες ποὺ δαμά-  
 3 ζουν τ' ἄλογα καὶ οἱ Ἀχαιοὶ μὲ τίς ὁμορφες κνημίδες τὰ  
 ἔχασαν ποὺ τοὺς εἶδαν· καὶ ἐκεῖνοι στάθηκαν μέσα στὸ μετρη-  
 3 μένο χώρῳ σείοντας τὰ δόρατα, μανιασμένοι ὁ ἕνας μὲ τὸν  
 ἄλλο. Πρῶτα ἔριξε ὁ Ἀλέξανδρος τὸ μακροήσκιωτό του δόρυ  
 καὶ χτύπησε ἐπάνω στὴ στρογγυλὴ ἀσπίδα τοῦ γιοῦ τοῦ  
 3 Ἀτρέα, ἀλλὰ δὲν τὴν ἔσπασε τὸ χάλκινο δόρυ, μόνο ποὺ τοῦ  
 λύγισε ἡ αἰχμὴ πάνω στὴ δυνατὴ ἀσπίδα. Δεύτερος ὄρμησε  
 μὲ τὸ χάλκινο δόρυ τοῦ ὁ Ἀτρεΐδης Μενέλαος, ἀφοῦ πρῶτα  
 3 εὐχήθηκε στὸν πατέρα Δία: «Βασιλεῦ Δία, δώσε νὰ ἐκδικηθῶ  
 αὐτὸν ποὺ μοῦ ἔκαμε κακὸ πρῶτος, τὸ θεῖο Ἀλέξανδρο, καὶ  
 σκότωσέ τον κάτω ἀπὸ τὰ χέρια μου, γιὰ νὰ φοβᾶται καθένας  
 καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ θὰ γεννηθοῦν ἀργότερα νὰ κἀν  
 3 κακὸ σ' αὐτὸν ποὺ τὸν φιλοξένησε καὶ τοῦδειξε ἀγάπην»·  
 Εἶπε, καὶ δίνοντάς του φόρα ἔριξε τὸ μακροήσκιωτο δόρυ  
 3 του καὶ χτύπησε ἐπάνω στὴν ὀλοστρόγγυλη ἀσπίδα τοῦ  
 γιοῦ τοῦ Πριάμου. Τὸ δυνατό δόρυ πέρασε μέσα ἀπὸ τὴ  
 λαμπερὴ ἀσπίδα καὶ τρύπησε τὸ θώρακα τὸν πολυστολισμέ-  
 3 νο καὶ τοῦ ξέσχιζε πέρα πέρα τὸ χιτῶνα κοντὰ στὸ λαγόνι  
 τὸ δόρυ· ἐκεῖνος ὅμως ἔγειρε καὶ ξέφυγε τὸ μαῦρο θάνατο.  
 Ὁ Ἀτρεΐδης τότε, τραβώντας ἀσημοκάρφωτο τὸ σπαθὶ του,  
 καὶ σηκώνοντάς το χτύπησε τὸ κέρατο τῆς περικεφαλαίας

Κι ἀσκήθη τότε ἀπ' τοῦ τρισεύγενου τοῦ Τιθωνοῦ τὴν κλίνη  
 ἢ Λύγῃ, τὸ φῶς καὶ στοὺς ἀθάνατους καὶ στοὺς θνητοὺς νὰ φέρει·  
 καὶ τὴν Ἀμάχη ὁ Δίας στ' ἀργίτικα γοργὰ καράβια στέλνει,  
 τὴν ἄγρια, νὰ κρατᾷ στὰ χέρια τῆς φριχτὸ πολέμου σκιάχτρο.  
 Πὰ στοῦ Ὀδυσσέα τὸ μαῦρο, ἀπλόχωρο καράβι πάει καὶ στέκει,  
 ποὺ ἦταν στὴ μέση, γιὰ ν' ἀκούγεται ζερβὰ δεξιὰ ἢ φωνὴ τῆς,  
 καὶ δῶθε, ὡς τὰ καλύβια τοῦ Αἴαντα, τοῦ γιοῦ τοῦ Τελαμόνα,  
 καὶ κεῖθε, ὡς τοῦ Ἀχιλλέα· τί τ' ἄρμενα τά' χαν στίς δυὸ τίς ἄκρες  
 σερμένα ἐτοῦτοι, χεροδύναμοι καὶ παλικάρια ὡς ἦταν.  
 Ἐκεῖ ἢ θεὰ ὡς ἐστάθηκε, ἔσυρε φωνὴ φριχτὴ, μεγάλη,  
 στριγγιά, καὶ κάθε Ἀργίτη ἐγέμισε τὸ στήθος μὲ περίσσιο  
 κουράγιο, ἀλάγιαστο ἀντροπάλεμα καὶ πόλεμο νὰ στήσουν.  
 Καὶ ξάφνου πιὸ γλυκὸς ὁ πόλεμος τοὺς φάνη τώρα ἀπ' ὅ, τι  
 μὲ τὰ βαθιὰ καράβια νά' γερναν στὴ γῇ τὴν πατρικὴ τους.

Κι ὁ γιὸς τοῦ Ἀτρέα νὰ ζώσουν πρόσταξεν οἱ Ἀργίτες τ' ἄρματά το  
 κι ἀτός του εὐτύς φοράει τὴ χάλκινη λαμπρὴν ἄρματωσιά του·  
 καὶ πρῶτα γύρα στ' ἀντικνήμια του περνᾷ κνημίδες ὤριες,  
 ποὺ μὲ θηλύκια στοὺς ἀστράγαλους σφιγγόνταν ἀσημένια·  
 κι ὕστερα γύρω ἀπὸ τὰ στήθη του περνᾷ τὸ θώρακά του,  
 ποὺ κάποτε ὁ Κινύρας τοῦ στείλει, φιλιᾷς κι ἀγάπης δῶρο·  
 τί εἶχε στὴν Κύπρο φτάσει τὸ ἄκουσμα τὸ μέγα, πῶς οἱ Ἀργίτες  
 σὲ λίγο γιὰ τὴν Τροία θ' ἀρμένιζαν μὲ τὰ πλεούμενά τους·  
 γι' αὐτὸ καὶ τοῦ δῶκε τὸ θώρακα, τιμώντας τὸ ρηγάρχη.  
 Κι εἶχε λαζούρι μπλάβο ἀπάνω του δέκα ζωνάρια γύρα,  
 κι εἶχε εἴκοσι καλαὶ καὶ δώδεκα ζωνάρια ἀπὸ χρυσάφι.  
 Μαυρογαλάζια φίδια ἀνέβαιναν κάθε μεριά ἀπὸ τρία  
 πρὸς τὸ λαιμό, μὲ οὐρανοδόξαρα παρόμοια, ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου  
 ψηλὰ στὰ σύγνεφα ποὺ στύλωσε, σημάδι στοὺς ἀνθρώπους.  
 Σπαθὶ μετὰ στοὺς ὤμους πέρασε, καὶ τὰ πλουμόκαρφά του  
 λαμποκοποῦσαν πάνω ὁλόχρυσά, καὶ τὸ θηκάρι του ἦταν  
 γύρα ὅλο ἀσήμι, ἀπὸ χρυσόλουρα ψηλὰ ἀνακρεμασμένο.  
 Παίρνει τὸ ξομπλιαστὸ σκουτάρι του, ποὺ τὸν ἐσκέπαζε ὅλο,  
 τὸ στέριο, τ' ὁμορφο, ποὺ χάλκινοι τὸ ζῶναν κύκλοι δέκα,

## 11. ΙΛΙΑΔΑΣ Λ

κι ἅπάνω του εἴκοσι ξεχώριζαν ἀφάλια ἀπὸ καλαί,  
 λευκά, καὶ μόνο ἓνα στή μέση τους ἀπὸ βαθὺ λαζούρι,  
 μετ' ἡ Γοργὼ πού τὸ στεφάνωνε τὴν ἀγριοβλεμματούσα,  
 μετ' φοβερὴ ματιά, καὶ γύρα τῆς ὁ Τρόμος κι ἡ Φευγάλα.  
 Ἀπὸ ἀσημένιο τὸ σκουτάρι του λουρὶ κρεμόταν· φίδι  
 γαλάζιο ἅπάνω του τυλίγονταν, κι ἀπ' τὸ λαιμὸ τὸν ἴδιο  
 τρεῖς κεφαλές προβαῖναν, πού' βλεπαν ἄλλοῦ κι ἡ καθεμιὰ τους.  
 Τὸ κράνος μετὰ τὰ δυὸ τὰ κέρατα, τὰ τέσσερα τ' ἀφάλια  
 φοράει μετὰ, κι ἅπάνω ἡ φούντα του φοβέριζε ἡ ἀλογίσια.  
 Δυὸ σουβλερά, γερά, χαλκόμυτα στερνὰ κοντάρια παίρνει,  
 πού ἡ λάμψη τους ἡ χάλκινη ἔφτανε ψηλὰ στὰ μεσουράνια.  
 Καὶ τότες ἡ Ἀθηνά ἡ γλαυκόματη κι ἡ Ἥρα μαζί ἐβροντῆξαν,  
 γιὰ νὰ τιμήσουν τῆς πολύχρυσης Μυκῆνας τὸ ρηγάρχη.

Κι ὁ καθανεὶς τοῦ ἀμαξολάτη του παράγγελλε, μετὰ τάξη  
 νὰ τοῦ κρατάει κεῖ πέρα τ' ἄλογα, μπροστὰ ἀπὸ τὸ χαντάκι.  
 Κι αὐτοὶ φορέσαν τίς ἀρμάτες τους, κι εὐτὺς ἐπῆραν δρόμο  
 πεζοί, κι ἀλάγιαστος ὁ σάλαγος μὲς στὸ πουρνὸ σηκώθη.  
 Καὶ στὸ χαντάκι ὁμπρὸς συντάχτηκαν πολὺ πιὸ πρίν, καὶ φτάσαν  
 κατοπινὰ οἱ ἀμαξολάτες τους· καὶ τότε ὁ γιὸς τοῦ Κρόνου  
 τρανὸ ξεσήκωσε συντάραχο, κι ἀπ' τὸν αἰθέρα πάνω  
 νὰ πέσει ἀφήνει αἱματοστάλαχτη βροχὴ στή γῆ, σημάδι  
 πὼς πλῆθος ἀντρειωμένες θά' στελνε ψυχὲς στὸν Ἀδὴ κάτω.

Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ Τρῶες συντάζουνταν, στὸ στήθωμα τοῦ κάμπου,  
 τρογύρα ἀπ' τὸν τρανὸ τὸν Ἑχτορα, τὸν ἄξιο Πολυδάμα,  
 καὶ τὸν Αἰνεΐα, πού οἱ Τρῶες ἀντίκριζαν ἴδια θεό, κι ἀκόμα  
 τὸν Πόλυβο καὶ τὸν Ἀκάμαντα μετ' ἡ θεϊκιά του νιότη  
 καὶ τὸν Ἀγήνορα, τοῦ Ἀντήνορα τοὺς τρεῖς υἱοὺς, τρογύρα.  
 Κι ἔστεκε μὲς στοὺς πρώτους ὁ Ἑχτορας μετ' ὀλόκυκλο σκουτάρι.  
 Πὼς ἄστρο ξάφνου κακοσῆμαδο προβάλλει μὲς στὰ νέφη,  
 ὀλόφωτο, καὶ πάλι ἐχώθηκε στὰ νέφη τὰ ἰσκιωμένα·  
 παρόμοια κι ὁ Ἑχτορας ξεπρόβελνε τὴν ἑλπίδα στὰς πρώτους μέσας,  
 τὴν ἄλλη σπέρνει.

# ΙΛΙΑΔΟΣ Α

Ἦώς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγανοῦ Τιθωνοῖο  
 ὄρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φῶς φέροι ἠδὲ βροτοῖσι.  
 Ζεὺς δ' Ἐριδα προΐαλλε θεὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν  
 ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσιν.  
 στή δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακῆτέϊ νηὶ μελαίνῃ,  
 ἧ ῥ' ἐν μεσσήτῳ ἔσκε γεγωνέμεν ἀμφοτέρωσθε,  
 ἡμὲν ἐπ' Αἴαντος κλισίας Τελαμωνιάδαο  
 ἠδ' ἐπ' Ἀχιλλῆος, τοί ῥ' ἔσχατα νῆας εἴσας  
 εἵρυσαν, ἡνωρέῃ πίσυννοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν.  
 ἔνθα στᾶσ' ἦύσε θεὰ μέγα τε δεινὸν τε  
 ὄρθι, Ἀχαιοῖσιν δὲ μέγα σθένος ἔμβαλ' ἐκάστω  
 καρδίῃ, ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.  
 τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἢ ἐνέεσθαι  
 ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι φίλην ἐς πατρίδα γαίαν.

Ἀτρεΐδης δ' ἐβόησεν ἰδὲ ζῶννυσθαι ἄνωγεν  
 Ἀργείους· ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσετο νώροπα χαλκόν.  
 κυνηΐδας μὲν πρῶτα περὶ κινήμῃσιν ἔθηκε  
 καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·  
 δευτέρον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσι ἐδυνε,  
 τὸν ποτὲ οἱ Κυνύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι.  
 πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος, οὐνεκ' Ἀχαιοὶ

13-14 om. Zen., ath. Aristoph. Ar. (= B 453-454)  
 χαλκῶ Bm<sup>8</sup> O<sup>8</sup>, g ss.

16 νώροπι

# ΙΛΙΑΔΟΣ Α

ἐς Τροίην νῆεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἐμellon·  
 τοῦνεκά οἱ τὸν δῶκε χαρίζομενος βασιλῆϊ.  
 τοῦ δ' ἦτοι δέκα οἴμοι ἔσαν μέλανος κῦάνοιο,  
 δώδεκα δὲ χρυσοῖο καὶ εἴκοσι κασσιτέροιο·  
 κῦάνεοι δὲ δράκοντες ὀρωρέχато προτὶ δειρῇν  
 τρεῖς ἐκάτερθ', ἴρισσιν ἐοικότες, ὥς τε Κρονίω  
 ἐν νέφεϊ στήριξε, τέρας μερόπων ἀνθρώπων.  
 ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος· ἐν δὲ οἱ ἦλοι  
 χρύσειοι πάμφαυον, ἀτὰρ περὶ κουλὸν ἦεν  
 ἀργύρεον, χρυσέοισιν ἀορτήρεσσιν ἀρηρός.  
 ἀν δ' ἔλετ' ἀμφιβρότην πολυδαίδαλον ἀσπίδα θούρην,  
 καλήν, ἣν πέρι μὲν κύκλοι δέκα χάλκεοι ἦσαν,  
 ἐν δὲ οἱ ὀμφαλοὶ ἦσαν ἐξέκοσι κασσιτέροιο.  
 λευκοί, ἐν δὲ μέσοισιν ἦν μέλανος κῦάνοιο.  
 τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργῶ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο  
 δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε.  
 τῆς δ' ἐξ ἀργύρεος τελαμών ἦν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτοῦ  
 κῦάνεος ἐλέλκτο δράκων, κεφαλὰ δὲ οἱ ἦσαν  
 τρεῖς ἀμφιστρεφέες, ἐνὸς αὐχένος ἐκπεφυῖαι.  
 κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάλῃον  
 ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.  
 εἴλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε δύω, κεκορυθμένα χαλκῷ,  
 ὀξέα· τῇλε δὲ χαλκὸς ἀπ' αὐτόφιν οὐρανὸν εἴσω  
 λάμπ'· ἐπὶ δ' ἐγδούπησαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη,  
 τιμῶσαι βασιλῆα πολυχρῦσοιο Μυκῆνης.

Ἡνιόχῳ μὲν ἔπειτα ἔφ' ἐπέτελλεν ἕκαστος  
 ἵππους εὐ κατὰ κόσμον ἐρυκέμεν αὐθ' ἐπὶ τάφρῳ,  
 αὐτοὶ δὲ πρυλέες σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες

26 σμερδαλέοι δὲ δράκοντες ἐλειχμῶντο Aristoph.  
 Zen. 28 στήριξε Ar. codd. 32 ἄν] ἐν fCL<sup>14</sup> p1 V<sup>23</sup> 33 καλήν]  
 δειρῇν g V<sup>1</sup> V<sup>32</sup> ἴσαν v. l. ant. 35 λευκοὶ v. l. ant. 38 αὐτοῦ  
 Ar. delq AD al.: αὐτῶ v. l. ant. vulg.: αὐτῶν h 40 ἀμφιστρεφέες  
 Ar. (τὰ ὑπομνήματα συμφωνεῖ) Apoll. lex. dfr A V<sup>10</sup> V<sup>16</sup>: ἀμφιστρεφεί  
 v. l. ant., vulg.: utrumque Eust. 45 ἐγδούπησαν A ss. L<sup>3</sup> L<sup>4</sup> U<sup>3</sup>

κι ὁ χάλκινος χαλὸς βουλίζοντας στὴ γῆ τινάχτη πέρα.

Καὶ τότε ὁ Αἴας, ἀνατριχιάζοντας στὴν ἄψεγγο καρδιά του,  
ἀπὸ θεοῦ πὼς ἦταν τό'νωσε, κι ὁ Δίας ὁ ἀψηλοβρόντης  
τοὺς Τρῶες πὼς βόηθαγε, καὶ ζάβωνε κάθε βουλή δικιά του.  
'Απ'τὶς ριξιές λοιπὸν ξεμάκρυνε· κι αὐτοὶ στὸ πλοῖο τινάζουν  
φωτιᾶν ἀχόρταγγο· φλόγα ἄσβηστη μεμιᾶς τὸ περιζώνει.

120

Ἔτσι ἔτρωγε ἡ φωτιά τὴν πρύμνα του· τότε ὁ Ἀχιλλέας μὲ βιάση  
χτυπώντας τὰ μεριά του ἐφώνηξε στὸν Πάτροκλο καὶ τοῦ'πε:

«Ὁμπρός, ἀλογοδρόμε Πάτροκλε, τρισεύγεγε, ξεκρίνω  
τῆς φάουσας τῆς φωτιᾶς τὸ σφύριγμα πλάι στὰ καράβια τώρα·  
μὴν πάει καὶ πάρουν τὰ καράβια μας καὶ σίγουρα χαθοῦμε.  
Τ'ἄρματα φόρα ἐσύ, τὸ ἀσκέρι μας ἐγὼ θὰ πάω νὰ μάσω.»

Εἶπε, καὶ κεῖνος πῆρε κι ἔβαζε τὴ στραφτερὴ του ἄρμάτα·  
καὶ πρῶτα γύρα στ'ἀντικνήμια του στεριώνει τὶς κνημίδες,  
τὶς ὁμορφες, ποὺ τὶς σφιχτόδεσαν πανώσφυρα ἀσημένια·  
δεύτερα πέρασε στὸ στῆθος του τρογύρα τοῦ Ἀχιλλέα  
τοῦ φτεροπόδαρου τὸ θώρακα τὸν ἀστροπλουμισμένο·  
μετὰ τὸ ἀσημοκαρφοπλούμιστο σπαθὶ περνᾷ στοὺς ὤμους,  
τὸ χάλκينو, καὶ τὸ κατάβαρο, θεόρατο σκουτάρι·

130

στὸ δυνατὸ κεφάλι του ἔβαλε καλοφτιαγμένο κράνος,  
κι ἄγρια ψηλὰ ἀπὸ πάνω ἀνέμιζεν ἡ φούντα του ἡ ἀλογίσια·  
καὶ δυὸ γερὰ κοντάρια ἐφούχτωσε, ποὺ τοῦ ῥχονταν στὸ χέρι.

Μόν'τὸ βαρὺ, μεγάλο, ἀσήκωτο κοντάρι τοῦ Ἀχιλλέα  
δὲν πῆρε τοῦ ἄψεγου· δὲ δύνουνταν κανένας νὰ τὸ παίζει

140

'Αργίτης ἄλλος μὲς στὰ χέρια του· μόνο ὁ Ἀχιλλέας μποροῦσε—  
τὸ φράξινο κοντάρι, ὁ Χείρωνας ποὺ ἀπ'τὶς κορφές τοῦ Πήλιου  
γιὰ νὰ σκοτώνει ἡρώους ἀντρόκαρδους στὸν κύρη του εἶχε δώσει.

Κράζει μετὰ τὸν Αὐτομέδοντα γιὰ νὰ τοῦ ζέψει τ'ἄτια·  
μετὰ ἀπ'τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἄτρομο τιμοῦσε ἀπ'ὄλους τοῦτον,  
τὶ κάτεχε πὼς ἔστεκε ἄσειστος στῆς μάχης τῇ φοβέρα.

Καὶ τ'ἄτια ἀμέσως ὁ Αὐτομέδοντας τὰ γρήγορα, τὸν Ξάνθο  
καὶ τὸ Βαλίο, ποὺ σὰν τὸν ἄνεμο γοργοπετοῦσαν, ζεύει.

150

Τά'χε γεννήσει μὲ τὸ Ζέφυρο μιὰν Ἀρπια, ἡ Φτεροπόδα,  
μιὰ μέρα σὲ λιβάδι ὡς ἔβασκε, στοῦ Ὠκεανοῦ τοὺς ὄχτους.  
Καὶ τὸν ἀσύγκριτο τὸν Πήδασο στ'ἄλλα ἀποδίπλα ζεύει·  
κοῦρσο τὸν εἶχε ἀπ'τοῦ Ἡετίωνα φέρει ὁ Ἀχιλλέας τὸ κάστρο,  
κι ἂν καὶ θνητός, μὰ μὲ τ'ἀθάνατα παράβγαινε ἄλογά του.

Κι ὥστόσο στὰ καλύβια τρέχοντας τοὺς Μυρμιδόνες ὄλους  
ἄρμάτωνε ὁ Ἀχιλλέας· καὶ φρένιαζαν αὐτοί, σὰ σαρκοφάγοι  
λύκοι, ποὺ δύναμη ἀκατάλυτη τοὺς σπρώχνει, κι ὡς σπαράζουν  
τρανὴ ἀλαφίνα διπλοκέρατη μὲς στὰ βουνά, τὴν τρῶνε  
ἄρπαχτικά· κι ὡς τὰ μουσοῦδια τοὺς βαφῆκαν μ'αἷμα ἀκράτο,

16. ΙΛΙΑΔΟΣ Π

αἰεὶ δ' ἀργαλέον ἔχει' ἀσθματι, καὶ δέ οἱ ἰδρῶς  
 πάντοθεν ἐκ μελέων πολλὸν ἔρρειν, οὐδέ πη εἶχεν  
 ἀμπνεύσαι· πάντῃ δὲ κακὸν κακῷ ἐστήρικτο.  
 Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,  
 ὅπως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε ἰηυσὶν Ἀχαιῶν.  
 Ἐκτοῖρ Αἴαντος δόρυ μείλινον ἄγχι παραστὰς  
 πλήξ' ἄορι μεγάλῳ, αἰχμῆς παρὰ κανλὸν ὀπισθεν,  
 αὐτοκρὺ δ' ἀπάραξε· τὸ μὲν Τελαμώνιος Αἴας  
 πῆλ' αὐτῶς ἐν χειρὶ κολὸν δόρυ, τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ  
 αἰχμὴ χαλκεὴ χαμάδις βόμβησε πεσοῦσα.  
 γὰρ δ' Αἴας κατὰ θυμὸν ἀμύμονα, ῥίγησέν τε,  
 ἔργα θεῶν, ὃ ῥα πάγχυ μάχης ἐπὶ μῆδεα κείρε  
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, Τρώεσσι δὲ βούλετο νίκην.  
 χάζετο δ' ἐκ βελών. τοὶ δ' ἔμβαλον ἀκάματον πῦρ  
 ἠὲ θοῇ· τῆς δ' αἶψα κατ' ἀσβέστη κέχυτο φλόξ.  
 ὥς τῇ μὲν πρῶμῃν πῦρ ἄμφεπεν· αὐτὰρ Ἀχιλλεύς  
 μῆρ' ἀπὸ πλάγος Πατρόκληα προσέειπεν·  
 "ὄρσοο, διογενὲς Πατρόκλεες, ἵπποκέλευθε·  
 λείψσω δὴ παρὰ ἰηυσὶ πυρὸς δηϊοιο ἰωήν·  
 μὴ δὴ νῆας ἔλωσι καὶ οὐκ ἐκε λᾶν ἀγείρω."  
 δύσεο τεύχεα θάσσουν, ἐγὼ δέ κε λαὸν ἀγείρω."  
 ὣς φάτο, Πάτροκλος δὲ κορύσσετο νόροπι χαλκῷ.  
 κνημίδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμησιν ἔθηκε  
 καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·  
 δεῦτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσι ἐδυνε  
 ποικίλον ἀστερόεντα ποδώκεος Αἰακίδαο.  
 ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον  
 χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε  
 κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὐτυκτον ἔθηκεν

110 ῥέεν ἀσπετος cit. Macrobi. vi. 3. 2 120 κείρε Ar. ('Ιακῶς)  
 f A B C N<sup>4</sup> U<sup>10</sup> V<sup>1</sup> V<sup>10</sup> V<sup>20</sup> V<sup>32</sup>: κείρει v. l. ant., vulg. 121 βούλετ  
 ἀρήγειν p<sup>59</sup> D M<sup>12</sup> W<sup>3</sup> W<sup>4</sup> 124 τῆς μὲν πρῶμης eg D T al.  
 127 ἰωήν 1 p A B C N<sup>4</sup> O<sup>5</sup> V<sup>32</sup>: ἔρων ἢ Massil. vulg. 129 a  
 Μυρμιδόνων ἦν ποῦ τι φῶς Δαναοῖσι γένηται  
 add. h L<sup>5</sup> V<sup>18</sup> 134 κακῶν βελῶν ἀλεωρῆν v. l. ant.

16. ΙΛΙΑΔΟΣ Π

ἵππουρ'· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.  
 εἴλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε, τὰ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.  
 ἔγχος δ' οὐχ ἔλετ' οἷον ἀμύμονος Αἰακίδαο,  
 βριθὺ μέγα στιβαρόν· τὸ μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν  
 πάλλιν, ἀλλὰ μιν οἷος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεύς,  
 Πηλιάδα μελίν, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων  
 Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἠρώεσσιν.  
 ἵππους δ' Αὐτομέδοντα θοῶς ζευγνύμεν ἄνωγε,  
 τὸν μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα τίε μάλιστα,  
 πιστότατος δὲ οἱ ἔσκε μάχῃ ἐνὶ μείναι ὁμοκλήν.  
 τῷ δὲ καὶ Αὐτομέδων ὑπαγε ζυγὸν ὠκέας ἵππους,  
 Ξάνθον καὶ Βαλίων, τῷ ἅμα πνοιῇσι πετέσθην,  
 τοὺς ἔτεκε Ζεφύρῳ ἀνέμῳ Ἄρπυια Ποδάργη,  
 βοσκομένη λειμῶνι παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο.  
 ἐν δὲ παρηορήσιω ἀμύμονα Πηδασον ἱεῖ,  
 τὸν ῥά ποτ' Ἡετίωνος ἐλὼν πόλῳ ἦγαγ' Ἀχιλλεύς,  
 ὃς καὶ θνητὸς ἔων ἔπεθ' ἵππους ἀθανάτοισι.  
 Μυρμιδόνας δ' ἄρ' ἐποιοχόμενος θώρηξε Ἀχιλλεύς  
 πάντας ἀνὰ κλισίας σὺν τεύχεσιν· οἱ δὲ λύκοι ὥς  
 ὁμοφάγοι, τοῖσιν τε περὶ φρεσὶν ἀσπετος ἀλκή,  
 οἱ τ' ἔλαφον κεραὸν μέγαν οὔρεσι δῶσαντες  
 δάπτουσιν· πᾶσιν δὲ παρήϊον αἵματι φοινοῦν  
 καὶ τ' ἀγελήδων ἴασι ἀπὸ κρήνης μελανύδρου  
 λάβουτες γλώσσησιν ἀραιῇσιν μέλαν ὕδωρ  
 ἄκρον, ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος· ἐν δὲ τε θυμὸς  
 στήθεσιν ἄτρομός ἐστι, περιστένεται δὲ τε γαστήρ·  
 τοῖοι Μυρμιδόνων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες  
 ἀμφ' ἀγαθὸν θεράποντα ποδώκεος Αἰακίδαο  
 ῥῶντ'· ἐν δ' ἄρα τοῖσιν ἀρήϊος ἵστατ' Ἀχιλλεύς,

140 ath. Zen. 141-144 om. Zen. 143 πόρε et τάμε Ar.  
 (διχῶς): πόρε b c f h l p r A B C V<sup>1</sup>: τάμε cet. 144 ἐν κορυφῇ Ar.  
 U<sup>2</sup> U<sup>4</sup> 150 Ποδάργος Zen.: Ποδάργη dg N<sup>4</sup> V<sup>32</sup> 151 Ὠκεανοῖο  
 Ἡριδανοῖο Bm<sup>4</sup> V<sup>12</sup> V<sup>18</sup> P<sup>2</sup> ss. v. l. Eu., cf. Batr. 20 156 πάντῃ Zen.  
 157 φρένας r 161 λάψαντες Zen. b M<sup>7</sup> M<sup>8</sup> Mc N<sup>4</sup> U<sup>10</sup> V<sup>28</sup>

οὐρανὸν ἔκ κατεπάλτο δι' αἰθέρος. αὐτὰρ Ἀχαιοὶ  
αὐτίκα θωρήσσοντο κατὰ στρατόν· ἥ δ' Ἀχιλλῆϊ  
νέκταρ ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν  
στάξ', ἵνα μὴ μιν λιμὸς ἀστερπῆς γούναθ' ἴκοιτο.  
355 αὐτῇ δὲ πρὸς πατρός ἐρισθενέος πυκινὸν δῶ  
ῥχετο, τοὶ δ' ἀπάνευθε νεῶν ἔχοντο θοάων.  
ὥς δ' ὅτε ταρφειαὶ νηφάδες Διὸς ἐκποτέονται,  
ψυχραὶ, ὑπὸ εἰλῆς αἰθρηγενέος Βορέας,  
ὥς τότε ταρφειαὶ κόρυθες λαμπρὸν γανόωσαι  
360 νηῶν ἐκφορέοντο καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι  
θώρηκές τε κραταιγύαλοι καὶ μείλινα δοῦρα.  
αἶγλη δ' οὐρανὸν ἴκε, γέλασε δὲ πᾶσα περὶ χθὺν  
χαλκοῦ ὑπὸ στεροπῆς· ὑπὸ δὲ κτύπος ὄτρυνε ποσσὶν  
ἀνδρῶν· ἐν δὲ μέσοισι κορύσσεται διὸς Ἀχιλλεύς.  
365 τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλε, ἰὼ δὲ οἱ ὄσσε  
λαμπέσθην ὥς εἴ τε πυρὸς σέλας, ἐν δὲ οἱ ἦτορ  
δὴν ἄχος ἄτλητον· ὁ δ' ἄρα Τρωσὶν μενεαίνων  
δύσεται δῶρα θεοῦ, τὰ οἱ Ἥφαιστος κάμε τεύχων.  
κνημίδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμησιν ἔθηκε  
370 καλὰς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀεαυρίας·  
δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνεν.  
ἀμφὶ δ' ἄρ' ὥμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον  
χάλκεον· αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε  
εἴλετο, τοῦ δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ἥϊτε μῆνης.  
375 ὥς δ' ὅτ' ἂν ἐκ πόντοιο σέλας ναύτησι φανῇ  
καιόμενοιο πυρός, τό τε καίεται ὑφ' ὀβ' ὄρεσφι  
σταθμῷ ἐν οἰοπόλῳ· τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι  
πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φίλων ἀπάνευθε φέρονσιν·  
ὥς ἂπ' Ἀχιλλῆος, σάκεος σέλας αἰθέρ' ἴκανε  
380 καλοῦ δαιδαλέου· περὶ δὲ τρυφάλειαν ἀείρας  
κρεατὶ θέτο βριαρὴν· ἥ δ' ἀστήρ ὥς ἀπέλαμπεν  
ἱπποῦρις τρυφάλεια, περισσεύοντο δ' ἔθειραι  
χρύσεαι, ἃς Ἥφαιστος ἴει λόφον ἀμφὶ θαμειάς.  
πειρήθη δ' εὖ αὐτοῦ ἐν ἔντεσι διὸς Ἀχιλλεύς,  
385 εἰ οἱ ἐφαρμόσσειε καὶ ἐντρέχοι ἀγλαὰ γυνῖχ'  
τῷ δ' εὖτε πτερὰ γίγνεται· αἶερε δὲ πειμένα λαῶν.

γες, ἐξῴωνο, πήδησε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν κάτω, μέσα ἀπὸ τὸν  
αἰθέρα. Τὴν ὥρα ποὺ οἱ Ἀχαιοὶ ἀρχίσαν νὰ φοροῦν γρήγορα  
τὰ ὅπλα τους μέσα στὸ στρατό, ἐκεῖνη ἔσταξε στὰ στήθη τοῦ  
Ἀχιλλέα νέκταρ καὶ γλυκιὰ ἀμβροσία, γιὰ νὰ μὴν πιάσῃ τὰ  
γόνάτα τοῦ ἐνοχλητικῆ πείνα, κι ἔπειτα ἔφυγε βιαστικά πρὸς  
τὸ στερεὸ σπῆτι τοῦ δυνατοῦ πατέρα της. Κι ἐκεῖνοι χύθηκαν  
352 πέρα ἀπὸ τὰ γρήγορα καράβια. Ὅπως ὅταν πέφτουν κάτω  
πυκνὲς νηφάδες ἀπὸ τὸ Δία, κρύες κάτω ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ  
αἰθερογεννημένου Βοριᾶ, ἔτσι τότε πυκνὲς περικεφαλαῖες  
ἀστραποβολώντας ἐβγαίνουν ἀπὸ τὰ καράβια, καὶ ἀσπίδες μὲ  
360 ἀφαλούς, καὶ θώρακες μὲ δυνατὰ καμπύλα ἐλάσματα καὶ δό-  
ρατα ποὺ ἦταν ἀπὸ μελιά. Ἡ λάμψη ἔφτανε ὥς τὸν οὐρανόν,  
καὶ ἡ γῆ γέλασε ὀλόκληρη γύρω ἀπὸ τὴ λάμψη τοῦ χαλκοῦ,  
καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῶν ἀντρῶν σηκώνονταν βοή· στὴ μέση  
ὁ Ἀχιλλέας φοροῦσε τὰ ὅπλα του. Τὰ δόντια του ἐτρίξαν, καὶ  
τὰ δύο του μάτια ἔλαμπαν σὰν τὴ λάμψη τῆς φωτιᾶς, καὶ  
365 καρδιά του ὅμως μέσα τὴν πλάκωνε πίκρα ἀβάσταχτη. Καὶ  
αὐτὸς γεμάτος πόθο νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς Τρῶες φοροῦσε τὰ δῶ-  
ρα τοῦ θεοῦ, ποὺ ὁ Ἥφαιστος κουράστηκε γιὰ νὰ τὰ κάμῃ.  
Πρῶτα ἔβαλε γύρω στὶς κνήμες του ὠραῖες κνημίδες, ποὺ  
370 ἔκλειναν μὲ ἀσημένια θηλυκωτήρια ἐπάνω στὰ σφυρά. Ὅστε-  
ρα φόρεσε γύρω στὸ στήθος τὸ θώρακα. Γύρω ἀπὸ τοὺς  
ὤμους κρέμασε τὸ σπαθί του τὸ ἀσημοκάρφωτο, τὸ χάλκινο,  
καὶ ἔπειτα πῆρε τὴν ἀσπίδα τὴ μεγάλη καὶ δυνατὴ, ποὺ σκόρ-  
πιζε λάμψη μακριά, σὰν τῆς σελήνης. Ὅπως ὅταν ἀπὸ τὸ  
375 πέλαγος φαίνεται στοὺς ναῦτες ἡ λάμψη ἀπὸ φωτιά ποὺ  
καίει, καὶ αὐτὴ καίει ψηλὰ στὰ βουνὰ σὲ στάνη ἐρημικὴ· ἐκεί-  
νους ὅμως οἱ θύελλες τοὺς σπρώχνουν πάνω στὴ θάλασσα  
ποὺ εἶναι γεμάτη ψάρια, μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς τους, χωρὶς  
νὰ τὸ θέλουν· ἔτσι καὶ ἡ λάμψη ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ, πλουμισμέ-  
νη ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέα ἔφτανε ὥς τὸν αἰθέρα. Σήκωσε καὶ  
380 τὴ δυνατὴ περικεφαλαία καὶ τὴν ἔβαλε γύρω στὸ κεφάλι του.  
Ἡ περικεφαλαία μὲ τὴν οὐρὰ τοῦ ἀλόγου ἔλαμπε σὰν ἀστρο,  
καὶ γύρω της σειόνταν οἱ μαλαματένιες τρίχες, ποὺ ἔβαλε  
ὁ Ἥφαιστος πυκνὲς γιὰ λοφίο. Ἐκαμε δοκιμὴ τότε μέσα  
στὰ ὅπλα του ὁ θεῖος Ἀχιλλέας, ἂν ἐφαρμόζαν ἀπάνω του,  
καὶ μπορούσαν νὰ κουνιοῦνται γρήγορα μέσα τους τὰ λαμπρά  
385 τοῦ μέλη· κι ἐκεῖνα ἦταν σὰν φτερά καὶ σήκωναν τὸν κυβερ-  
νήτη τοῦ στρατοῦ. Τέλος τράβηξε ἀπὸ τὴ δορατοθήκη τὸ

405 Ἐάνθος, ἄφαρ δ' ἤμυς κρηγίαι· πᾶσα δὲ χαίτη  
 ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν οὐδας ἵκανε·  
 ἀδύηεντα δ' ἔθηκε θεὰ λευκώλενος "Ἥρη"  
 «καὶ λίην σ' ἔτι νῦν γε σαώσομεν, ὄβριμ' Ἀχιλλεῦ·  
 ἀλλὰ τοι ἐγγύθεν ἤμαρ ὀλέθρου· οὐδέ τοι ἡμεῖς  
 410 αἰτίαι, ἀλλὰ θεός τε μέγας καὶ Μοῖρα κραταίη.  
 οὐδὲ γὰρ ἡμετέρῃ βραδυτῇτί τε νωχελίῃ τε  
 Τρῶες ἀπ' ὧμοιν Πατρόκλου τεύχε' ἔλοντο·  
 ἀλλὰ θεῶν ὤριοςτος, δν ἡῦκομος τέκε, Λητώ,  
 ἔκταν' ἐνὶ προμάχοισι καὶ "Ἐκτορι κῦδος ἔδωκε.  
 15 νῶϊ δὲ καὶ κεν ἅμα πνοιῇ Ζεφύρουο θέοιμεν,  
 ἦν περ ἐλαφροτάτην φάσ' ἔμμεναι· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ  
 πόσιμον ἔστι θεῶ τ' καὶ ἀνέρι Ἴφι δαμῆναι.»  
 "Ω· ἄρα φωνήσαντος Ἐρινύες ἔρχεσθον ἀδὴν,  
 τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·  
 0 «Ἐάνθε, τί μοι θάνατον μαντεύεαι; οὐδέ τί σε κρή·  
 εὔ νυ τὸ οἶδα καὶ αὐτὸς ὃ μοι μόρος ἐνθάδ' ὀλέσθαι,

Ἄμα τὰ εἶπε αὐτά, τοῦ ἔκοψαν τὴ λαλιά οἱ Ἑρινύες.  
Πολὺ στενοχωρημένος ὁ γρήγορος στὰ πόδια Ἀχιλλέας τοῦ  
εἶπε: «Ἄσθανε, γιατί μοῦ προφητεύεις τὸ θάνατο; Δὲ σοὺ  
παρτιάσει. Κι ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ ξέρω καλά ὅτι εἶναι τῆς μοίρας  
μου νὰ χαθῶ ἐδῶ πέρα, μακριὰ ἀπὸ τὸν ἀγαπημένο μου πατέ-

420

1. "Άλλο ὄνομα τοῦ "Ἡλίου.

720 ἡ μὲν ἐποικομένη χρυσάμπουκας ἐντυεν ἱππους  
 Ἥρη, πρέσβα θεά, θυγάτηρ μεγάλιο Κρόνιο.  
 Ἥβη δ' ἄμφ' ὀχέεσσι θεῶς βάλε καμπύλα κύκλα,  
 χάλκεα ὀκτάκνημα, σιδηρέω ἄξονι ἄμφις.  
 τῶν ἦτοι χρυσέη ἵπυς ἄφθιτος, αὐτὰρ ὕπερθε  
 725 χάλκε' ἐπίσσωτρα προσσκηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.  
 πλημναι δ' ἀργύρου εἰσι περὶδρομοὶ ἀμφοτέρωθεν.  
 δίφρος δὲ χρυσεόισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμάσιν  
 ἐντέταται, δοιαί δὲ περὶδρομοὶ ἀντηγές εἰσι.  
 τοῦ δ' ἐξ ἀργύρεος ὄνυμός πέλεν· αὐτὰρ ἐπ' ἄκρῳ  
 730 δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγόν, ἐν δὲ λέπαδνα  
 κάλ' ἔβαλε χρύσει'· ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη  
 ἱππους ὠκύποδας, μεμανι' ἔριδος καὶ αὐτῆς.  
 Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κόρη Διὸς αἰγιόχοιο,  
 πέπλοι μὲν κατέχευεν ἑανόν πατρός ἐπ' οὐδαι,  
 735 ποικίλον, ὃν ῥ' αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν·

1. Ὁ κεντρικὸς κύκλος τοῦ τροχοῦ, ποῦ πάνω του μπήγονται οἱ ἄχτινες.

μας ὅρμη·  
 Ἔτσι μίλησε, καὶ ἡ γαλανομάτα θεὰ Ἀθηναῖα δὲν παρά-  
 κουσε. Ἡ Ἥρα, ἡ σεβάσμια θεά, ἡ κόρη τοῦ μεγάλου Κρό- 720  
 νου, πῆρε βιαστικά νὰ ἐτοιμάζῃ τὰ χρυσοστέφανα ἄλογα.  
 Ἥβη πάλι ἔβαλε γρήγορα ἀπὸ τίς δυὸ μεριές τοῦ ἄμαξιτοῦ  
 τοὺς στρογγυλοὺς τροχοὺς τοὺς χάλκινους, μὲ τίς ὀχτὼ ἄ-  
 χτίνες, στίς δυὸ ἄκρες τοῦ σιδερένιου ἄξονα. Ὁ χρυσὸς γῦρος  
 τοὺς ἦταν ἀκατάλυτος καὶ ἀπὸ πάνω ἦταν προσαρμωσμένα  
 χάλκινα στεφάνια, θαῦμα νὰ τὰ βλέπῃ κανεὶς. Τὰ κεφαλά- 725  
 ρια (1) εἶναι ἀπὸ ἀσήμι, ὀλοστρόγγυλα, στίς δυὸ ἄκρες. Τὸ  
 κάτω μέρος τοῦ ἄμαξιτοῦ, ὅπου πατοῦσαν, εἶναι πλεγμένο μὲ  
 χρυσὰ καὶ ἀσημένια λουριά, καὶ διπλὰ κάγκελα εἶναι γύρω  
 γύρω. Τὸ τιμόνι τοῦ ἦταν ἀσημένιο, καὶ στὴν ἄκρη τοῦ ἔδεσε 730  
 χρυσό, ὠραῖο ζυγό, καὶ ἀπ' αὐτὸν πέρασε ὠραῖα λουριά χρυ-  
 σά. Ἡ Ἥρα τότε ἔξεψε τὰ γρήγορα ἄλογα ἐπιθυμώντας τὸν  
 πόλεμο καὶ τὴ βοή του.  
 Ἡ Ἀθηναῖα πάλι, ἡ κόρη τοῦ Δία ποῦ κρατᾷ τὴν αἰγίδα,  
 ἄφησε στὸ κατώφλι τοῦ πατέρα της νὰ πέσῃ τὸ μαλακὸ φό-  
 ρεμά της τὸ πλουμισμένο, ποῦ μόνη της τὸ εἶχε κάμει καὶ τὸ 735

- ἢ δὲ χιτῶν' ἐνδύσα Διὸς νεφεληγερέταο  
 τεύχεσιν ἐς πόλεμον θαυρήσεται δακρυόεντα.  
 ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα θυσανόεσσαν  
 δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ Φόβος ἐστεφάνωται,  
 740 ἐν δ' Ἐρις, ἐν δ' Ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα Ἰωκή,  
 ἐν δέ τε Γοργεῖη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου,  
 δεινὴ τε σμερδνὴ τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο.  
 κρατὶ δ' ἐπ' ἀμφίφαλον κονήν θέτο τετραφάλῃσιν  
 χρυσεῖην, ἑκατὸν πολίων προλύεσσαν ἄραρνίαν.  
 745 ἐς δ' ὄρεα φλόγεα ποσὶ βῆσεται, λάξετο δ' ἔγχος  
 βοῦν μέγα στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν  
 ἥρώων, οἷσιν τε κοτέσσεται ὄβριμοπάτερη.  
 "Ἡρῃ δὲ μάλιστα θοῶς ἐπεμαίετ' ἄρ' ἱππους·  
 αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὠραί,  
 750 τῆς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανὸς Οὐλύμπός τε,  
 ἡμὲν ἀνακλίναι πυκινὸν νέφος ἥδ' ἐπιθεῖναι.  
 τῇ ῥα δι' αὐτῶν κεντρηρεκάς ἔχον ἱππους·  
 εὖρον δὲ Κροίωνα θεῶν ἄτερ ἤμενον ἄλλων  
 ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδεωράδος Οὐλύμπιοιο.  
 755 ἔνθ' ἱππους στήσασα θεὰ λευκώλενος "Ἡρῃ  
 Ζῆν' ἔπατον Κρονίδην ἐξείρετο καὶ προσέειπε·  
 «Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίῃ "Ἀρῇ τάδε καρτερὰ ἔργα,  
 ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν  
 μάχῃ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐμοὶ δ' ἄχος, οἱ δὲ ἔκηλοι  
 760 τέρονται Κύπρις τε καὶ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,  
 ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὐ τινα οἶδε θέμιστα;  
 Ζεῦ πάτερ, ἥ ῥά τί μοι κεχολώσεται, αἶ κεν "Ἀρῃα  
 λυγρῶς πεπληγνυία μάχης ἐξ ἀποδίαμαι;»  
 Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·  
 765 «ἄγρει μὲν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην,  
 ἣ ἐ μάλιστ' εἴωθε κακῆς ὁδόνῃσι πελάζειν.»  
 "Ὡς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθῃσε θεὰ λευκώλενος "Ἡρῃ,  
 μάλιστα δ' ἱππους. τῷ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην  
 μεσσηγρὸς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.  
 770 ὅσσον δ' ἡεροειδὲς ἀνὴρ ἶδεν ὀφθαλμοῖσιν  
 ἤμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἶνοπα πόντον,  
 τόσσον ἐπιβρώσκουσι θεῶν ὕψηλές ἱπποι.

- δούλεψε μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ χέρια, καὶ ἀφοῦ πέρασε τὸ θώρακα  
 τοῦ Δία ποῦ μαζεύει τὰ σύννεφα, φόρεσε τὰ ὅπλα γιὰ τὸν πο-  
 λυδάκρυτο πόλεμο. Γύρω στοὺς ὤμους τῆς ἔβαλε τὴν αἰγίδα  
 740 μὲ τίς φοῦντες τῇ φοβερῇ, ποῦ ὀλόγυρα τὴν περιζώνει ἡ Φυγὴ  
 καὶ μέσα εἶναι ἡ Ἐριδα καὶ ἡ Δύναμη καὶ ἡ παγερὴ Κατα-  
 διώξη καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργῶς ποῦ εἶναι φοβερό τέρας,  
 τρομερὴ καὶ φοβερή, σημάδι τοῦ Δία ποῦ κρατάει τὴν αἰγίδα.  
 Στὸ κεφάλι τῆς ἐπάνω ἔβαλε κράνος χρυσοῦ, ποῦ εἶχε ἀπὸ τίς  
 745 δυὸ μεριές κέρατα καὶ τέσσερις ἀφαλοῦς, καὶ στολιζόταν μὲ  
 πολεμιστὲς πεζοὺς ἀπὸ ἑκατὸ πολιτεῖες. Ἀνέβηκε ἔπειτα στὸ  
 ἀστραφτερό ἀμάξι καὶ πῆρε τὸ δόρυ τὸ βαρὺ, τὸ μεγάλο, τὸ  
 στερεό, ποῦ μ' αὐτὸ δαμάζει τίς φάλαγγες τῶν ἡρώων, ποῦ θὰ  
 750 τὰ βάλῃ μαζί τους ἡ θεὰ μὲ τὸ δυνατό πατέρα. Ἡ "Ἡρα τότε  
 ἄγγισε βιαστικὰ μὲ τὸ μαστίγιο τὰ ἄλογα καὶ οἱ πόρτες τοῦ  
 οὐρανοῦ ἔτριξαν ἀνοίγοντας ἀπὸ μόνες τους, ποῦ τίς κρατοῦ-  
 σαν οἱ Ὠρεῖς· γιατί σ' αὐτὲς ἔχουν ἐμπιστευτὴ τὸν πλατὺ  
 755 οὐρανὸ καὶ τὸν Ὀλυμπο, νὰ τὸν ἀνοίγουν καὶ νὰ τὸν κλείνουν  
 μὲ σύννεφο πυκνὸ. Μέσα ἀπ' αὐτὲς τότε πέρασαν τὰ ἄλογα  
 ποῦ κυβερνοῦνται μὲ τὸ κέντρισμα· καὶ βρῆκαν τὸ γιὸ τοῦ  
 Κρόνου νὰ κάθεται χώρια ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεοὺς, στὴν πιὸ  
 760 ψηλὴ ἄκρῃ τοῦ Ὀλύμπου μὲ τίς πολλὰς κορφές. Ἐκεῖ στα-  
 μάτησε τὰ ἄλογα ἡ θεὰ "Ἡρα μὲ τὰ ἄσπρα χέρια καὶ ρώτησε  
 765 τὸ Δία, τὸν ὕψιστο γιὸ τοῦ Κρόνου, καὶ τοῦ εἶπε :—«Δία πα-  
 τέρα, δὲ θυμῶνεις μὲ τὸν "Ἀρῃ γι' αὐτὰ τοῦ τὰ φοβερά κα-  
 μώματα; ποῦ κατάστρεψε ἄδικα τέτοιο καὶ τόσο κόσμον τῶν  
 Ἀχαιῶν, ἄδικα, ἄπρεπα, θλίψῃ γιὰ μένα. Ἡ Κύπριδα καὶ ὁ  
 Ἀπόλλωνας μὲ τὸ ἀσημένιο τόξο περνοῦν τὴν ὥρα τους ἥσυ-  
 χοι, ἀφοῦ ἀμόλησαν αὐτὸν τὸν ἄμυαλο, ποῦ δὲν ἔχει καμιά  
 770 ἰδέα ἀπὸ νόμο. Δία πατέρα, ἀλήθεια θὰ μοῦ θυμώσης ἂν διώ-  
 ξω τὸν "Ἀρῃ ἀπὸ τῇ μάχῃ χτυπώντας τον ἄσκημα;»  
 Ἀπαντώντας εἶπε ὁ Δίας ποῦ μαζεύει τὰ σύννεφα :  
 «Ἐμπρός, ξεσήκωσε ἐπάνω του τὴν Ἀθηναῖα ποῦ μαζεύει λά-  
 775 βάσανα». Ἐτσι εἶπε, καὶ ἡ θεὰ "Ἡρα μὲ τὰ ἄσπρα χέρια δὲν πα-  
 πρόθυμα ἀνάμεσα στὴ γῇ καὶ τῷ οὐρανῷ.